

Những tấm lòng hiếu thảo

*Bài tham dự cuộc thi viết “Ông – Bà – Cha – Mẹ
của chúng ta” do báo Đại Đoàn Kết tổ chức dành
cho lớp trẻ*

NGỌC THẠCH

Tuyển chọn và biên soạn

THƯƠNG HUYỀN

Tập 2

*Vết chai trên gót
chân cha*

(Tái bản lần 1 có chỉnh sửa)

Gia tài của ba

Mỗi khi đến nhà bạn bè chơi, con thường thu mình lại để khỏi ngớ ngẩn phô ra cái mặc cảm tự ti trong lòng. Con không khỏi lúng túng trước những câu nói tự nhiên, thân mật của bạn bè:

- Thu à! Có mấy bộ phim tâm lý xã hội, ca nhạc để trên bàn đó, mi thích thứ nào cứ mở xem, chờ ta chút...

- À, Thu ơi! Giọng hát của mi chiến lắm, sẵn có mấy băng karaoke mới, mi mở thử giọng xem sao...

Bọn bạn vô tình làm sao hiểu được rằng trước những vật dụng giải trí hiện đại và đắt tiền đó, con là kẻ dốt đặc. Dù rất tò mò muốn biết, con cũng không

dám rở tới, lỗ hư của người ta thì sao?

Sau những cuộc vui ở nhà bạn bè, con thường nhủ thầm: Bạn mình thật tốt số, sinh ra và lớn lên trong gia đình khá giả, cuộc sống đầy đủ về vật chất lẫn tinh thần và có một tương lai đầy hứa hẹn. Và, thừa ba, con cũng đã có những ý nghĩ vẩn vơ, khờ dại về hoàn cảnh mình.

Mẹ kể từ nhỏ, con đã mê mê tấm ảnh người thanh niên có nụ cười hiền lành trong tay, miệng bập bẹ gọi “Ba”. Tấm hình đó, ba chụp vào những ngày đầu tập kết ra Bắc với 24 tuổi đời và gần 10 tuổi quân.

Lớn hơn một chút, con chỉ thấy quanh mình hình ảnh mẹ tảo tần, vất vả đạp xe đi dạy, đưa con đi học, vào bệnh viện... Mẹ là chỗ dựa vững chắc cho tuổi thơ của con. Còn ba chỉ hiện diện quanh con bằng những tấm hình và những bức thư cho con niềm tự hào mơ hồ đủ để khoe với bạn bè: Ba tao có súng. Ba tao đi đánh giặc. Ba tao viết truyện. Ba tao làm phim... Và biết bao từ “ba tao” đầy kiêu hãnh...

Khi được nghỉ phép về thăm nhà, ba mặc quân phục đầy bụi đường, vai đeo ba lô đựng kẹo bánh,

lượng khô và cả súng ngắn đeo bên hông trông oai lắm... Mẹ tắt bật rửa ly tách, nấu nước mời khách. Ba hồ hởi kể chuyện chiến trường cho bạn bè, hàng xóm đến nghe chậ cả nhà. Ba chẳng còn là của riêng hai mẹ con, lúc này ba là của mọi người. Lính mà!

Thế rồi, những ngày phép cũng hết, ba lại xốc ba lô lên đường, trong nước mắt của mẹ và con. Lúc đó, con chỉ biết gào lên: “Ba ở nhà đi, ba! Con không cho ba đi đâu...”

Lớn hơn một chút, con đã hiểu và tự hào khi khoe với bạn bè:

- Đó! Đó! Tác giả kịch bản là ba tao đó... Phim này đã đạt giải thưởng quốc tế đó...

Con đã suýt đánh nhau với lũ bạn khi chúng dám bảo con nói dóc, vì coi từ đầu tới hết phim chỉ thấy tên ba có một lần, chẳng thấy ba xuất hiện trên phim bao giờ.

Lớn chút nữa, con biết được là để có những kịch bản đó, ba đã lặng lẽ ngồi bên trang giấy viết suốt đêm trong hầm chỉ huy, dưới chiến hào hay trong những căn nhà kho đổ nát. Để có những thước phim chiếu trên màn ảnh,

ba và đồng đội đã lặn lội từ biên giới Tây Nam ra biên giới phía Bắc, mặc cho hai mẹ con từng ngày dõi theo tin chiến sự với nỗi lo sợ âm thầm.

Chiến tranh lùi vào dĩ vãng, ba ở nhà như mẹ và con hằng mong ước. Nhưng dư âm về chiến tranh, về đồng đội, về những mảnh đất nồng mùi thuốc súng và xương máu vẫn theo ba đi vào những trang bản thảo mới, trong căn gác xếp nóng bức. Con biết gia tài mà ba gom góp, giữ gìn, nâng niu trân trọng chỉ là cái ba lô bạc màu nhiều lỗ thủng, cái máy đánh chữ cộc cạch, những quyển sách dày ắp kỷ niệm chiến trường. Thấp thoáng đâu đó trên những trang sách ba viết có hình ảnh mẹ và con với nhiều tên gọi khác lạ. Hiển nhiên, ba cũng xa lạ với những vật dụng giải trí đắt tiền mà con đã gặp. Hãy tha thứ cho con, thưa ba, bởi có những lúc con mơ ước gia tài của ba sau hai thời kỳ đánh giặc không chỉ là những quyển sách, ba lô, máy đánh chữ, những xấp bản thảo gửi đâu người ta cũng do dự in vì sợ lỗ, hay những thước phim mà gia đình muốn xem cũng không được... Con mong ước còn có thêm những thứ khác... những thứ xa lạ với ba và con...

Sáng nay, ở giảng đường, giáo sư H.N. giới thiệu phần Văn học Cách mạng với những đặc điểm, thành tựu và vai trò của nó trong nền văn học Việt Nam. Giáo sư đã kể tên vài nhà văn quân đội và những đóng góp của họ...

Cả lớp cười ồ lên sau câu nói của bạn nào đó trong khi giáo sư ngạc nhiên, hơi nhú mày vì nghe không rõ. Con của ba đã phải gục đầu giấu đi dòng nước mắt tự hào vừa trào lên, khi bạn nhắc lại:

- Thừa thầy... Thầy đang nói về nhà văn Quân đội H.V.B. mà nhỏ Thu của lớp mình thì rành nhà văn này lắm bởi nó chính là “tác phẩm độc đáo” nhất của ông ấy...

Ba ơi, chắc ba hiểu tâm trạng của con lúc này như thế nào trước bao ánh mắt của bạn bè dồn về mình và cả cử chỉ ngạc nhiên, thoáng lúng túng của vị giáo sư khi biết con là con của ba. Con bỗng nhận thấy trong những ánh mắt đó sự ngưỡng mộ, thèm muốn... hơn cả ánh mắt của con lúc đứng trước những vật dụng hiện đại, đắt tiền ở nhà bạn bè...

Con như người mất hồn, lâng lâng, xúc động. Con

để mặc cho nước mắt tuôn trào, những giọt nước mắt đầy tự hào không dễ gì có được nếu như con không có người cha là một nhà văn quân đội, một người lính đã hy sinh cả cuộc đời mình để tạo lập cho con một gia tài vô giá mà bây giờ con mới nhận ra.

Tha thứ cho con nghe ba...

HOÀNG DƯƠNG THU ANH

Giải khuyến khích

Ba mẹ tôi sống với nhau thật tuyệt vời

Tôi may mắn sinh ra trong một gia đình hạnh phúc, ba mẹ tôi đều là người trí thức, luôn luôn yêu thương con cái và có một cuộc sống tình cảm đáng ca ngợi. Ai cũng công nhận tình yêu của ba mẹ tôi thật bền vững mặc dù đã trải qua hơn 30 năm chung sống. Mỗi lần các bác, các chú đến nhà, ba mẹ tôi trở thành đề tài để mọi người thảo luận về hôn nhân gia đình, nuôi dạy con và các quan hệ xã hội. Những lúc đó, tôi thấy mẹ thật đẹp. Tuy đã ngoài 50 nhưng mẹ vẫn giữ được nét thanh xuân của thời con gái, đôi mắt long lanh âu yếm liếc nhẹ ba tôi. Ba tôi chỉ tùm tùm cười, tính ông vốn hiền lành ít nói.

Ba mẹ tôi là cán bộ nghiên cứu khoa học kỹ thuật, cuộc sống gia đình tuy không giàu sang, nhưng tôi và cô em gái vẫn được chất chiu nuôi dưỡng bằng tình thương bao la và sự hy sinh vô bờ bến. Việc học tập của anh em tôi bao giờ cũng được ưu tiên. Ba mẹ luôn tạo mọi điều kiện vật chất thuận lợi cho chúng tôi, nên con đường học vấn của chúng tôi thật phẳng lặng, không bị khó khăn như một số bạn cùng lớp.

Theo lời mẹ kể, ba là giáo viên dạy mẹ hồi đại học. Mẹ yêu ba vì tài năng giảng dạy, hết lòng vì sự nghiệp trồng người của ba. Ba yêu mẹ vì mẹ là cô học trò thông minh, xinh xắn, chăm học và rất dịu dàng. Ba mẹ có thời gian tìm hiểu khá lâu vì khi bắt đầu yêu, mẹ mới học năm thứ nhất, ba phải chờ mẹ ra trường công tác một năm rồi mới cưới.

Ông bà nội ngoại của tôi đều là cán bộ tập kết. Thời chiến tranh, mỗi người ở một nơi, do đó ba mẹ tôi lớn lên trong sự bao bọc, dạy dỗ của cơ quan và trường học. Tình yêu của ba mẹ cũng theo thời gian mà phát triển và được khắc sâu bằng nhiều kỷ niệm khó quên. Mỗi lần tôi về nghỉ lễ, mẹ thường thủ thi tâm sự: “Ba con là người rất tốt và có tình yêu mãnh liệt. Mùa đông rét mướt mà dám đội quần áo lội qua

sông Kỳ Cùng để sang thăm mẹ. Nhìn thấy ba con run như cây sậy, mặt mày tái mét, mẹ thương quá, nhưng ba lại trêu mẹ vì thấy mắt mẹ long lanh:

- Cái lạnh bên ngoài không bằng cái lạnh của con tim, chỉ cần em cười là anh ấm ngay thôi.

Ba còn là vận động viên xe đạp đại tài, vượt hàng trăm cây số, không màng mưa gió để đến chỗ hẹn. Nếu chỗ nào có dốc, ba cột dây vào ghi đông xe đạp của mẹ, ba cắm cúi đạp để mẹ ngồi không. Còn nữa..., còn rất nhiều kỷ niệm tình yêu mà ba mẹ đã dành cho nhau. Lâu lâu ba xen vào:

- Không nhìn thấy mẹ con một ngày ba lần là ba ăn không ngon, ngủ không yên. Lại còn thư của mẹ, đó là món ăn tinh thần độc đáo mà ba không thể thiếu.

Ngay cả bây giờ, sau một thời gian dài chung sống, tôi vẫn thấy ba mẹ tôi chăm sóc nhau như còn trẻ, không bao giờ ba mẹ đi đâu một mình, lúc nào cũng như đôi sam trông thật tình tứ. Mới đây, mẹ tôi bị bệnh nặng phải vào bệnh viện phẫu thuật, tôi đi học xa, em gái tôi còn nhỏ chưa đủ sức lo toan công việc, một tay ba thuốc men, ra vào bệnh viện, nhưng vẫn đảm bảo giờ dạy cho sinh viên. Nỗi lo lắng, xót xa trước cơn đau quần quai của mẹ làm gương mặt ba già

thêm vài tuổi. Mẹ lành bệnh, cả nhà ăn mừng nhưng mừng nhất là ba tôi. Thiếu mẹ là thiếu tất cả mọi thứ trên đời. Mẹ là người vợ không chê trách được điếm nào - từ món tiền tiêu vật đến cái khăn mùi soa thơm tho trong túi, từ đôi giày bóng loáng đến bộ quần áo ủi thẳng tắp khi đến cơ quan, từng miếng ăn giấc ngủ..., nhất nhất đều do mẹ và chỉ có mẹ mới làm cho ba hài lòng, sung sướng. Tôi từng hỏi mẹ có bí quyết gì mà sau bao nhiêu năm chung sống - ba mẹ chưa một lần cãi vã, chẳng một lúc giận hờn. Mẹ cười thật tươi vỗ vào đầu tôi và nói:

- Chỉ có tình yêu chân thật, những kỷ niệm của thời yêu nhau mới có thể khiến ba mẹ bỏ qua tất cả để sống hạnh phúc. Còn nữa, hai đứa con tuyệt vời của ba mẹ, kết quả của những năm tháng yêu nhau. Hiểu chưa, cậu quý tử?

Tuy đã là thanh niên, nhưng lúc nào tôi cũng còn bé bỏng trước mặt mẹ, hay nũng nịu trong vòng tay mẹ như thuở lên ba.

Ngoài tình cảm vợ chồng, ba mẹ còn là đồng nghiệp trong lĩnh vực khoa học. Tôi làm sao quên được những buổi tối, sau khi đã ngủ một giấc ngon lành, chợt thức giấc tôi vẫn thấy ba mẹ ngồi bên máy

vi tính tranh cãi một vấn đề gì đó thật lý thú. Tiếng mẹ nhẹ nhàng nhưng đầy sức thuyết phục, ba gật gật cái đầu hói như tán đồng ý kiến của mẹ. Tiếng ba rõ ràng, mạch lạc pha lẫn tiếng cười khúc khích của mẹ, sao mà tuyệt vời đến thế! Hai mái tóc lốm đốm bạc vì thời gian, lặng lẽ miệt mài bên nhau để hoàn thành những công trình, những quyển sách hay giúp học sinh mở rộng tầm hiểu biết.

Hằng ngày nhìn mẹ trẻ trung trong chiếc áo dài may thật khéo bên cạnh ba chững chạc trong bộ âu phục, tôi cảm thấy hãnh diện về ba mẹ mình và hình ảnh thân yêu đó không bao giờ phai nhạt trong trái tim tôi. Tôi ao ước sau này có một người vợ như mẹ, với đức tính hiền lành, dịu dàng, hy sinh cho chồng con nhưng thông minh và tự tin. Tôi sẽ noi gương ba để luôn có một tình yêu trọn vẹn đến lúc tuổi già bóng xế.

Cầu mong cho ba mẹ luôn khỏe mạnh, sống lâu trăm tuổi để anh em chúng tôi đền đáp công ơn sinh thành dưỡng dục, anh em tôi mãi mãi sống trong tình yêu bất diệt của ba mẹ tôi.

THUY VŨ - TP Hồ Chí Minh

Những ngày thơ ấu đau thương của tôi

Tuổi thơ của tôi là chuỗi ngày đầy nước mắt. Hồi ấy tôi là một con bé gầy và đen như khúc trầm cháy, quần áo rách tả tơi. Tôi thường lê bước nặng nề trên khắp các ngã đường. Thỉnh thoảng tôi dừng chân bên những đồng rác hôi thối, xới tìm chai lọ rỗng, vỏ bao ni lông, đem về bán lấy tiền mua thuốc cho ba.

Bữa nọ, có một phụ nữ ăn mặc sang trọng tay dắt đứa con gái trạc tuổi tôi đứng bên đường, họ đang chờ ai đó. Đột nhiên đứa con gái lắc tay mẹ chỉ vào tôi, hai mẹ con nói gì với nhau không rõ. Rồi nó móc trong túi ra những trái chôm chôm đỏ hồng ăn ngấu nghiến,

chắc là phải ngon lành lắm. Tôi nuốt ực nước miếng, rồi quay đi lúi cúi bới đồng rác.

Ăn xong, đứa con gái ném vỏ chôm chôm vào đồng rác, văng khắp cả đầu tôi, rồi nó cười khoái chí. Tôi ngẩng đầu lên thấy nó nhanh tay liệng vào tôi miếng vỏ cuối cùng. Tôi giận run, cổ nghẹn lại, hai dòng nước mắt chảy dài. Tôi tiến gần lại chỗ hai mẹ con. Bà mẹ vội dắt tay nó lùi đi. Bà nói gì đó rồi nhỏ nước bọt. Có lẽ bà ta không muốn con bé đứng gần những đứa dơ dáy như tôi.

Quay lại đồng rác, tôi ngơ ngác tìm bao đồ của mình. Đứa nào đã nhanh tay lấy mất nó rồi. Hơn nửa ngày trời, tôi chỉ kiếm được có bấy nhiêu. Chén cơm ngày hôm nay của tôi đã tan biến. Tôi ngồi thụp xuống như người mất hồn bên lề đường. Hình ảnh người mẹ thân yêu hiện lên trong trí tôi. Dù không nhớ mặt mẹ nhưng tôi vẫn hình dung mẹ hiền hậu lắm.

Những người hàng xóm kể ngày xưa ba mẹ tôi đều mồ côi. Họ gặp nhau khi đã ngoài ba mươi tuổi. Cưới nhau được năm năm, mẹ tôi có mang và ngày tôi ra

đời là ngày đau khổ cơ cực nhất của gia đình.

Mẹ tôi bị băng huyết trầm trọng. Ba lần lượt bán hết đồ đạc trong nhà lo cho mẹ, nhưng căn bệnh ngặt nghèo đã cướp đi sinh mạng của mẹ khi tôi còn đồ hồn. Ngày ấy ba tôi khóc nhiều lắm. Thấy cảnh gà trống nuôi con, chòm xóm có ý khuyên ba lấy vợ lần nữa, nhưng sợ cảnh mẹ ghê con chồng, ba quyết định ở vậy.

Ba thường nhắc tới mẹ luôn, ba nói: “Nếu còn sống, mẹ sẽ thương hai cha con mình nhiều lắm”. Rồi lặng im, không nói gì nữa, ba ôm tôi vào lòng khóc. Hai hàng nước mắt lăn dài trên khuôn mặt ba, và tôi cũng không hiểu mình đã khóc tự bao giờ. Tôi hỏi:

- Sao ba lại khóc?

Ba nói:

- Vì ba nhớ mẹ con.

Tôi vốn được ba cưng chiều, nên đâu cảm thấy cô đơn khi thiếu mẹ, và cũng chưa hiểu tình mẫu tử là gì.

Khi tôi được chín tuổi, ba tôi bị mất trí. Thế là cuộc

đời bất hạnh và bao nỗi ưu phiền chồng chất ngày một trĩu nặng lên tuổi thơ của tôi.

Thấy cảnh khổ của cha con tôi, những người hàng xóm tốt bụng cho ít gạo, tí muối. Nhưng rồi cuộc đời vất vả không sao tránh khỏi. Những cơn đói còn cào khó chịu, những tiếng rên nã nề của ba trên chiếc giường tre ọp ẹp làm tôi luôn suy nghĩ...

Tôi quyết định đi làm kiếm tiền, nhưng biết làm gì khi mới lên chín. Tôi xin rửa chén mướn cho một quán ăn ở chợ. Họ thấy tôi còn bé quá, làm không nổi việc nặng nên cho làm vài tháng rồi bảo tôi nghỉ việc, và từ đó tôi chỉ còn biết lượm những thứ thừa thãi của xã hội để đổi gạo sống qua ngày.

Tôi lang thang khắp nẻo đường, từ xó chợ đến những gầm cầu đen tối hôi ồm. Cuộc sống của tôi là những đồng rác sinh thối đầy ruồi. Đói rét lẫn đau khổ và nhục nhã cứ triền miên theo đuổi tôi...

Qua cơn hồi tưởng, như người tỉnh hồn, tôi ngồi bật dậy. Hình ảnh ba nằm quần quai trên giường cứ thúc giục chân tôi bước mãi để tìm những hạt cơm rơi.

Trời nắng như thiêu đốt, tôi rẽ vào nhà nhỏ bạn nghỉ chân một chút. Hôm nay nó về sớm, chắc là kiếm được kha khá. Mẹ nó đang chuẩn bị bữa trưa cho cả nhà. Con đói cồn cào làm ruột tôi thắt lại, nhưng hình ảnh cha lẫn lộn dưới sàn nhà hiện lên trong đầu, buộc tôi vội đứng lên. Vô tình tôi phát hiện có vài tờ tiền giấy vắt trên kèo nhà. Mắt sáng lên, tôi liền tưởng đến chén cơm đầy, con cá thơm ngon. Một ý nghĩ thoáng qua trong đầu. Tôi đưa mắt nhìn quanh, thấy không ai để ý, nhanh như chớp, tôi nắm chặt tiền trong tay, cầm đầu chạy miết. Thình thoảng tôi quay lại phía sau, thấy không ai đuổi theo, tôi yên tâm bước chậm lại. Tim đập mạnh, tóc rối bời, tôi ngả lưng vào gốc cây thờ từng hồi.

Nhìn số tiền trong tay, tôi cười sung sướng nghĩ đến cảnh cha con tôi sẽ được no nê một bữa.

Nhưng rồi suy nghĩ lại, tôi thấy hối hận và có cảm giác tội lỗi. Nhà nhỏ bạn cũng nghèo, ba nó vừa mất, em nó đang đau nặng. Mẹ nó làm quần quật cả ngày kiếm không được bao nhiêu tiền để lo cho

chị em nó. Tôi lấy mất tiền thì mẹ nó sẽ khổ sở lắm. Không, tôi không được là kẻ ăn cắp, tôi phải nhớ lời dạy của ba. Tôi quày quả quay trở lại nhà nhỏ bạn. Tôi lên vào nhà như một kẻ trộm, nhẹ nhàng dúm tiền vào chỗ cũ rồi quay ra lạ làng như kẻ tội đồ mừng thoát ngục.

Hai năm sau, một con lũ lớn cuốn trôi tất cả những gì mà xóm tôi đã gây dựng được, chỉ còn lại cảnh điêu tàn. Ba tôi chết vì kiệt sức và không có tiền lo thuốc thang. Nước ngập khắp nơi không có chỗ chôn nên người ta để ba vào hòm, đập nắp kín và kê lên cao. Năm ngày sau, người ta đào một hố sâu đặt quan tài vào trong đó rồi lấp đất lại.

Tôi hiểu rằng từ đây mình không bao giờ còn thấy ba nữa. Tôi sẽ như chim non không cha mẹ, sống cuộc đời đói rét cô đơn. Tôi run rẩy, kêu gào thảm thiết:

- Ba ơi đừng bỏ con ba ơi... Chỉ có một mình, con sợ lắm ba ơi...

Chú Năm cùng xóm ôm tôi vào lòng lau nước mắt. Mọi người đều khóc thương cho thân phận của tôi.

Có bà cụ ở cuối xóm sống một mình, không con cháu, thấy tôi mồ côi nên thương tình dắt về nuôi. Bà thương tôi như cháu ruột và bắt tôi gọi bà bằng “ngoại”.

Từ đó tôi được đi học như bao đứa trẻ khác. Chúng bạn thường gọi tôi là “con nuôi” và không thèm chơi với tôi. Ngày qua ngày, tôi chỉ biết học và phụ việc nhà cho bà. Học lực của tôi ngày một tiến. Tôi còn nhớ lần cô giáo cho chúng tôi làm bài văn tả “*Người mà em yêu quý nhất trên đời*”, tôi đã tả bà. Càng nhớ về người cha quá cố tôi càng tủi cho phận mình và khóc thật nhiều. Vô tình bài văn đã gọi lại trong tôi bao nỗi đớn đau. Tôi cố hết sức mới làm xong và bài văn của tôi đạt điểm tám, cao nhất lớp. Khi sửa bài, cô hết lời khen và đọc cho cả lớp nghe. Rồi không hiểu sao cô và cả lớp đều khóc. Thì ra họ cảm thương cho hoàn cảnh của đứa trẻ mồ côi như tôi. Nỗi buồn pha lẫn niềm vui, tôi cúi mặt giấu niềm hạnh diện. Chiều đó tôi về khoe với bà. Bà khẽ vuốt tóc tôi, cười sung sướng. Đôi mắt bà nhìn về phía xa xăm, như nhớ lại thời thơ ấu của mình.